

Sydney P. Clark jr.: *Die Struktur der Erde*.

Ferd. Enke Verlag, Stuttgart 1977. 154 s., 98 fig., 19 cm. DM 9,80.

Sydney Clark er professor ved Yale Universitetet i USA, og det er hans bog, *Structure of the Earth*, som Dr. Hermann Jurgan i Berlin har oversat til tysk. Det er en fortræffelig lille bog, der omhandler de geofysiske processer som magnetfelter nu og i fortiden, pladetektoniken, seismologi, tyngdefeltet og varmemeholdningen, alt i en klar og udmærket fremstilling støttet af talrige figurer.

Kaj Hansen

R.C. Mitchell-Thomé: *Geology of The Middle Atlantic Islands*.

Beiträge zur Regionalen Geologie der Erde, bd. 12. Schweizerbart'sche Verlagbuchhandlung, Berlin 1977. 382 s., 102 fig., 19 cm. tab. 25 cm.

Bogen omfatter Azorerne, Madeira gruppen, Selvagens øerne, De kanariske Øer og Cap Verde øerne. Alle indeholder vulkaner, hvoraf de ældste kan dateres tilbage til Paleocæn tiden. De nærmest det afrikanske fastland liggende øer Fier-teventura og Maio indeholder dog tillige mesozoiske sedimenter, der er stærkt foldede. Også vulkanismens sammenhæng med åbningen af Atlanterhavet og teorierne om den ekspanderende havbund tages op til forhandling i forbindelse med øernes vulkanisme.

Kaj Hansen

Hans Murawski: *Geologisches Wörterbuch*.

7. Aufl. Ferd. Enke Verlag, Stuttgart 1977. 280 s., 1 tavle, 78 fig., 8 tab., 19 cm. DM 13,80.

Det er en udmærket righoldig ordbog over alle mulige tyske betegnelser på geologiske termer inden for den almindelige geologi, og i mindre grad inden for stratigrafien. Det er en meget nyttig bog.

Kaj Hansen

Günter Strübel: *Mineralogie*.

Ferd. Enke Verlag, Stuttgart 1977. 472 s., 262 fig., 19 tab., 19 cm. DM 24,80.

Bogen omfatter kun den almindelige krystallografi og mineralogi samt metoderne til måling af krystallernes flader og andre fysiske egenskaber, og ved hjælp af talrige figurer vises der eksempler på krystalgitre og ionernes placering i disse. En beskrivelse af de enkelte mineraler findes som en tabel med ret få data.

Kaj Hansen

W.G. Ernst: *Bausteine der Erde*.

Geowissen Kompakt; B. 3. Ferd. Enke Verlag, Stuttgart 1977. IV, 190 s., 97 fig., 26 tab., 19 cm. DM 11,80.

Forlaget har efterhånden udsendt flere forskellige serier af små håndbøger svarende til ældre tiders »Sammlung Göschchen«. Den her foreliggende i serien »Geowissen Kompakt« er en oversættelse til tysk af California professoren Ernst's bog *Earth Materials*. Den omfatter den almindelige mineralogi og krystallografi, magnetiske og metamorfe bjergarter samt sedimenterne. Hovedvægten er lagt på krystallografien med et kapitel om atomstrukturen og de kemiske bindinger i krystalgitteret.

Kaj Hansen

H. Pape: *Leitfaden zur Bestimmung von Erzen und mineralische Rohstoffen*.

Ferd. Enke Verlag, Stuttgart 1977. 206 s., 17 fig., 23 cm. DM 26,50.

Bogens første del giver en oversigt over de forskellige forhold, hvorunder mineraler og malme dannes, med en gennemgang af de vigtigste reaktioners forløb samt mineralernes paragenese og geokemiske udvikling i alle tænkelige faser. Den sidste del er en bestemmelsesnøgle til mineraler og malme. Det er ikke blot de magmatisk frembragte mineraler, der behandles, også de sedimentære mineralforekomster og evaporitterne er med i denne bog.

Kaj Hansen

Ch. J. Cazeau, R.D. Hatcher, jr. og Fr. T. Siemankowski: *Physical Geology*.

Principles, Processes and Problems. Harper and Row Ltd. Publishers, London 1976. 518 s., 11,20 Pund.

Der er i de senere år kommet et sådant væld af nye håndbøger og lærebøger omfattende den almindelige geologi, at det bliver svært at variere anmeldelserne. Forskellen består nærmest i omgrupperinger i rækkefølgen af kapitler. De tyske bøger følger dog ret nøje det gamle mønster fra Emanuel Kaysers geologi fra århundredets begyndelse, medens de amerikanske og engelske flytter rundt på de enkelte led i dette mønster.

I det her foreliggende tilfælde er også de fremmede kloders geologi medtaget, og der findes især fra månen en ret udtømmende beretning med flere udmærkede fotografier. Bogen begynder med en gennemgang af krystallografien og mineralogien, og der findes særlige kapitler om såvel frostfænomenerne, som jordflydning og skred. Også de menneskeskabte pro-

cesser som soilerosion og forurening behandles om end kun kort. Alle kapitler illustreres med meget instruktive skematiske tegninger, der gør forståelsen betydelig lettere. Det er en udmærket lærebog.

Kaj Hansen

Julius Büdel: *Klima-Geomorphologie*.

Gebrüder Borntraeger, Berlin-Stuttgart 1977. 304 s., 82 fig., 60 fotos. DM 98,—. Klimaets indvirkning på landskabsudviklingen er jo overordentlig stor. Både temperaturen og nedbøren og ikke mindst den sidstes fordeling på året spiller en rolle for den kemiske forvitring og for vandføringen i floderne, for disses såvel eroderende som aflejrende virksomhed, og dermed for udformningen af dale og sletter. Büdel opstiller her 10 forskellige sådanne klima-geomorfologiske zoner og gennemgår de landskabsskabende processer inden for dem. To af dem behandles særligt indgående, nemlig de to mest ekstremer. Polarzonen, hvor frosten er den væsentligste skabende agens, gennemgås på baggrund af ekspeditioner til Spitsbergen og Barents Island, og de udpræget aride zoner får også en intensiv gennemgang. Der er en masse nytænkning i denne bog, som varmt kan anbefales alle, der beskæftiger sig med den almindelige geologiske processer.

Kaj Hansen

David Briggs: *Sediments*.

Sources and Methods in Geography. Butterworths, London 1977. 192 s., 19 fig. og tab., 1,95 Pund.

Bogen er en gennemgang af de forskellige analysemetoder, der anvendes for sedimenters vedkommende samt den statiske behandling af resultaterne, således som det kendes fra andre sedimentologiske håndbøger.

Det er imidlertid også lidt mere end dette. Det første kapitel hedder Lithological analyses, hvilket betyder en gennemgang af de bjergarter og mineraler, der findes i sedimenterne, og sidste kapitel hedder Fabric Analyses, det vil sige målinger af mineralernes længdeakser i naturen. Endelig er der i slutningen af hvert kapitel nogle eksempler på, hvordan forskellige geologiske processer kan forårsage forskellige bælter med forskellig kornstørrelse, f.eks. i strandzonen og foran og bag denne, eller den varierende lithologi ned gennem et vandløb.

Kaj Hansen